

KLASSENS GRUNDBLOV

DA OMKEMPT

Indhold

En kombineret lytte/fortælleøvelse og formidlingsopgave, der italesætter klassens regler, rettigheder og pligter som fundament til at udarbejde klassens grundlov. Det anbefales, at eleverne som optakt til denne øvelse har arbejdet med [Alle børn har ret](#) så de har opnået kendskab til FN's Børnekonvention.

Opgaven er formuleret, så den egner sig bedst til de ældste elever i indskolingen, men den kan tilpasses til de yngste elever.

Formål

At etablere og italesætte klassens rettigheder, regler og ansvar på demokratisk vis samt udarbejde klassens grundlov.

At eleverne oplever, at deres bidrag gør en forskel, samt at de med deres stemme kan få indflydelse på udkastet til klassens grundlov.

Fag

Dansk

I relation til trinmål for faget dansk efter 2. klassetrin arbejdes der med at bruge talesproget i samtale og samarbejde og kunne veksle mellem at lytte og at ytre sig

Tidsforbrug

2-3 lektioner

Materialer

Stort papir, saks, små farvede post-its

Beskrivelse

Hvis ikke klassen som optakt har arbejdet med børns rettigheder, kan det være en god ide at introducere eleverne til udvalgte rettigheder fra Børnekonventionen. Fortæl også eleverne om forholdet mellem rettigheder og ansvar.

Når man fx selv har ret til at blive hørt, har man også et ansvar for at lytte til andre, så de andre også får deres rettighed til at blive hørt opfyldt.

Klassens inddeles i mindre grupper på 3-4 elever.

Hver gruppe vælger en talsperson. Spørg gerne ind til, hvordan de har valgt deres talsperson.

Hver gruppe får et stort stykke papir inddelt i tre felter. I det øverste felt tegner eller skriver eleverne, hvad de sammen i gruppen mener, er hver elevs rettighed i klassen. De skal skrive/tegne alle de rettigheder de kan komme i tanke om. Hver rettighed skal have et nummer.

Herefter sender eleverne deres ark over til nabogruppen. Talsmanden går med ganske kort og fortæller om de rettigheder, man har tegnet/skrevet. Talsmanden skal ikke begrunde – blot fortælle/læse og derefter tilbage til sin egen gruppe.

Grupperne skal nu overveje de rettigheder, som nabogruppen har noteret. Det skal de gøre ved at besvare følgende spørgsmål (som formuleres i forhold til elevernes alder/sproglige niveau): Hvilket ansvar har vi for at respektere gruppens forslag til rettigheder? Hvordan skal vi opføre os, og hvad kan vi gøre?

På papirets midterste felt, skriver/tegner eleverne nu det ansvar/den pligt, der hører til hver rettighed. Det nummer rettigheden har, angives også ud for den tilhørende pligt/det tilhørende ansvar. Giv gerne nogle konkrete eksempler, som kan hjælpe eleverne til at forstå opgaven. Der skal være fokus på de handlinger eleverne skal/kan gøre. Instruer også eleverne i, at det skal formuleres positivt. Altså som noget man skal og kan – og ikke som noget man ikke skal/ikke kan. Fx Alle har ret til at blive hørt. Vi har alle ansvar for at lytte.

Arkene med rettigheder og ansvar cirkulerer igen til nabogruppen i et system, så ingen sidder med et papir, de tidligere har siddet med. Ud fra de rettigheder og det ansvar/de pligter, som nu står på gruppens ark, skal gruppen blive enige om nogle regler, der gør sig gældende for disse. Fx Man må kun sige noget i timerne, når man har haft hånden oppe og fået ordet. Reglerne skrives på den nederste del af arket, som klippes af og hænges op i klassen. Gruppens talsperson forklarer reglerne for resten af klassen.

I fællesskab finder klassen frem til regler, der optræder flere steder, og hvilke der skal slettes. Denne diskussion skal styres af læreren.

Herefter skal der stemmes om reglerne. Hver elev får 4 "stemmesedler" i form af små post-its, som de kan placere ved de 4 regler, de hver især mener, skal være gældende for klassen. De 4-6 regler som får flest stemmer udgør klassens grundlov, og kan evt. blive hængt op i klassen med alle elevernes underskrift på.

Refleksion og opsamling

Afrund øvelsen ved at spørge eleverne:

Hvad var sjovt ved denne øvelse? Hvad var svært? Hvad gjorde I hver især for at det skulle blive en god øvelse? Lagde I mærke til noget andre gjorde, som var med til at gøre øvelsen god?

Grundloven skal være et aktivt dokument i klassens sociale liv, hvis den skal blive et regelsæt som anvendes og styrkes. Det kan gøres ved jævnligt at sætte fokus på, hvilke gode handlinger der har fundet sted i klassen i relation til grundlovens regler.

Som lærer er det også vigtigt at sætte fokus på de elever, der anvender og respekterer reglerne, og – hvis det er muligt – at ignorere de elever, hvis handlinger ikke respekterer reglerne, for at undgå at disse elever får opmærksomhed for negativ adfærd.

For de yngste elever kan processen med at skrive ansvar springes over, og eleverne kan mundtligt og med hjælp fra læreren blive enige om, hvilke regler der skal gælde for de tegninger, grupperne har tegnet med forslag til rettigheder for elever i klassen.

Herudfra kan klassen sammen tale om, hvordan man både har rettigheder og ansvar.

Supplerende materialer

Det at udarbejde en grundlov kan udvides til at blive et arbejde for hele skolen, hvor alle elever er med til at udvikle hele skolens grundlov.

Se ideer til denne proces i "Det er enhvers ansvar" af Anette Faye Jacobsen m.fl. Alinea

På Ungdomsbyens medborgerskabssite www.medborgerskabet.dk under "Elevrådsboosteren" findes en plakat med oversigt over elevernes rettigheder, rammer og forpligtelser i skolen, som måske kan inspirere til et videre arbejde med elevernes forståelse af samspillet mellem regler, rammer og rettigheder.